

II етап — організаційно-комунікативний. Його мета — створення умов для відпрацювання таких умінь. Для цього потрібно:

- організувати творчу групу, колектив учасників проекту;
- управляти творчою групою;
- організувати роботу за різними напрямками спортивної діяльності;
- мобілізувати всіх учасників проекту на досягнення поставленого завдання;
- співпрацювати з учасниками проекту з метою досягнення певних результатів.

III етап — рефлексія. Його мета — створення умов для формування умінь, рефлексій; самоаналіз результатів своєї роботи за загальними критеріями, аналіз роботи учасників проекту з метою корекції діяльності в майбутньому.

Висновки. Створено й вмотивовано організаційно-педагогічну модель формування готовності майбутніх учителів молодшої школи до роботи, організації і проведення спортивно-масових заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дьяченко М. И. и др. Готовность к деятельности в напряженных ситуациях: Психологический аспект. — Минск: Университет, 1985. — 206 с.
2. Сластенин В. А. Профессиональная готовность учителя к воспитательной работе: содержание, структура, функционирование // Профессиональная подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. — М., 1982. — С. 14–28.
3. Федулов В. К. Формирование готовности студентов педагогических институтов к работе в сельской школе. - Ульяновск: УГУ, 1976. — С. 24–28.
4. Рибалка Л. В. Педагогічні аспекти формування готовності майбутніх учителів до індивідуалізації навчання // Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції “Університетська педагогічна освіта, як шлях гуманізації суспільства. — К.: КНЕУ, 1999. — С. 236–239.
5. Лисенко А.Ф. Теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності: Автореф. Дис.... докт. пед. наук. 13.00.01, 13.00.04. — К., 1996. — 44 с.
6. Данилко М. Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури: Автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту. 24.00.02. — Луцьк, 2000. — 19 с.
7. Бальсевич В. К. Инфраструктура высокоэффективного физического воспитания в общеобразовательной школе: методология проектирования и эксплуатации // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. — 2004. — № 3. — С. 47–49.
8. Бальсевич В. К., Лубышева Л. И. Концепция информационно-образовательной кампании по развертыванию национальной системы спортивно ориентированного физического воспитания обучающихся в общеобразовательных школах Российской Федерации // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. — 2003. — № 1. — С. 11–17.
9. Лубышева Л. И. Технология реализации инновационных проектов совершенствования систем физического воспитания на региональном уровне // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. — 2002. — № 3. — С. 2–6.
10. Ялович В.Т. З питань підготовки майбутніх учителів фізичної культури // Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні. — Київ — Луцьк: Вежа, 1996. — 108–113.

Галина ГЕНСЕРУК

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСІВ “ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ” ТА “МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ”

У статті розкриваються основні шляхи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін.

Стрімка інформатизація суспільства вимагає впровадження сучасних технологій у сферу освіти. Цей процес проходить і в системі вищої освіти України. Сьогодні важко уявити фахівця — випускника ВНЗ, що не орієнтується у світовому інформаційному просторі, не має необхідних

знань та вмінь щодо пошуку, обробки і збереження інформації, не вміє застосовувати інформаційні технології.

Інформатизація освіти передбачає зміну всієї системи навчання, її орієнтацією на нову інформаційну культуру, освоєння якої може реалізуватися завдяки застосуванню у навчальному процесі сучасних інформаційних технологій [3; 4].

Широке застосування цих технологій залежить від підготовки кадрів на рівні нинішніх вимог, а наслідки комп'ютеризації — від того, як будуть вирішуватися завдання підготовки вчителів щодо застосування вказаних технологій у професійній діяльності. Мета такої підготовки — дати майбутньому вчителю уявлення про місце та роль комп'ютерів у школі, сформувати систему знань та вмінь і розкрити психолого-педагогічні особливості застосування інформаційних технологій для вирішення різних дидактичних і виховних завдань.

Враховуючи вимоги до професійної підготовки вчителя, викладачі ВНЗ мають оновлювати всі курси з урахуванням застосування інформаційних технологій, включаючи в їх зміст новий матеріал, який не увійшов до підручників. Для цього в їх розпорядження треба надати різні засоби комунікації, включаючи електронну пошту й Інтернет, за допомогою яких вони можуть спілкуватися, одержувати необхідну інформацію. Як і всі професіонали, педагоги повинні мати можливість удосконалювати свої вміння, оновлювати знання і підтримувати професійні зв'язки.

Метою статті є пошук можливостей підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання інформаційних технологій у професійній діяльності в процесі вивчення курсів “Педагогічні технології навчання” та “Методика фізичного виховання школярів”.

Аналіз навчальних планів, програм педагогічних дисциплін, підручників і навчальних посібників дозволив встановити, що вони недостатньою мірою передбачають підготовку майбутніх учителів до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності [1; 2].

На основі проведеного аналізу ми переконалися в необхідності розроблення та включення матеріалу про сутність і місце інформаційних технологій у галузі фізичного виховання та спорту в зміст курсу “Педагогічні технології навчання”, що дозволяє надати студентам знання про завдання, зміст, методи та умови успішної реалізації інформаційних технологій учителями фізичної культури. Це дозволить останнім застосовувати вказані технології у своїй професійній діяльності.

У процесі дослідження ми визначили, на якому навчальному матеріалі і як можна формувати в студентів педагогічні уміння застосовувати інформаційні технології в майбутній роботі. За нашими рекомендаціями викладачі цієї дисципліни включали у навчальну програму матеріали про сутність інформаційних технологій, їх роль у вдосконаленні процесу фізичного виховання школярів.

Під час вивчення теми “Педагогічні системи, педагогічні процеси та педагогічні технології в сучасному суспільстві” викладачі ВНЗ розкривали теоретичні основи комп'ютерного навчання, вводили поняття “інформаційні технології навчання”, “комп'ютерна грамотність”, обґрунтовували таке навчання потребами суспільства; ознайомлювали студентів з позитивними і негативними сторонами комп'ютерного навчання у нас і за кордоном, розкривали можливості майбутніх вчителів при реалізації принципів науковості, доступності і наочності, розглядали питання оптимального поєднання колективної та індивідуальної форм організації навчального процесу за допомогою комп'ютерних засобів навчання. При вивченні цієї теми також розкривали вплив інформаційних технологій на підвищення ефективності навчального процесу через доступність комп'ютерних ресурсів, поєднання індивідуальних і групових форм організації навчального процесу, організацію оперативного контролю і самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності, та продуктивної взаємодії між педагогами й учнями, а також між учнями в умовах комп'ютерного навчання.

У лекції “Технологія саморозвитку педагога” перед студентами ставилась проблема оволодіння основами професійної майстерності в умовах науково-технічного прогресу та всезагальної інформатизації сучасного суспільства, зосереджувалась увага на тому, що повинен знати і вміти майбутній вчитель, щоби бути готовим до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності.

Під час вивчення теми “Сучасні педагогічні технології. Інноваційна діяльність і педагогічний досвід як умова формування педагогічної творчості педагога” викладачі розкривали специфіку методів комп’ютерного навчання, ознайомили студентів з передовим зарубіжним і вітчизняним досвідом застосування інформаційних засобів навчання, показували місце інформаційних технологій у структурі уроку фізичної культури залежно від його завдань і змісту, розглядали можливість застосування цих технологій в індивідуальному, груповому навчанні та самостійній роботі, тематичному і поурочному плануванні, підготовці вчителя до уроку тощо. Також показували, як впливають такі технології на підвищення якості праці вчителя та учня.

У розділі “Технологія педагогічної діагностики та оцінки досягнень учнів з навчальних предметів” зосереджували увагу студентів на формах і методах контролю, критеріях оцінки і можливостях управління пізнавальною діяльністю учнів на основі постійно діючого комп’ютерного зв’язку.

Зауважимо, що завдання курсу “Педагогічні технології навчання” полягає в тому, щоб обумовити у студентів інтерес до застосування інформаційних технологій у майбутній професійній діяльності, сформувати елементарні знання та позитивну мотивацію до діяльності із використанням цих технологій.

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується інтенсивним пошуком нового в теорії і, як наслідок, — появою нового у практиці, оскільки лише практика може накопичувати позитивний досвід, який після аналізу та узагальнення сприятиме прогресивним змінам в освіті.

Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури є складним безперервним процесом, що здійснюється протягом усього періоду навчання студентів у ВНЗ та охоплює всі навчальні дисципліни. Провідне місце у цьому процесі належить методиці фізичного виховання школярів.

Курс “Методика фізичного виховання школярів” у контексті нашого дослідження має забезпечити:

- засвоєння студентами шляхів реалізації теоретичних знань у практиці роботи сучасної школи і насамперед за допомогою інформаційних технологій;
- надання майбутнім учителям фізичної культури практичних умінь з інформаційних технологій, які вони зможуть застосовувати у професійній діяльності;
- формування у студентів вміння працювати з навчально-методичною літературою, розвиток пізнавальних інтересів, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки за допомогою інформаційних технологій.

У своєму дослідженні ми розглядали вказаний курс однією з основних складових системи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності.

Співпрацюючи з викладачем, ми намагалися акцентувати увагу студентів на зв’язках цього курсу з курсом “Інформаційні технології у фізичному вихованні школярів”. Серед засобів навчання виділяли комп’ютерні засоби і розкривали труднощі, з якими може зустрітися вчитель при їх застосуванні. На практичних заняттях проводили фрагменти уроків із застосуванням інформаційних технологій, аналізували ці заняття, показували можливості застосування навчальних та контролюючих програм, давали методичні рекомендації щодо їх застосування на уроках фізичної культури.

Під час вивчення теми “Фізичне виховання учнів поза школою” ми розкривали можливості інформаційних технологій в організації олімпіад, змагань, індивідуальних самостійних занять, а також в обробці результатів педагогічного експерименту.

Важливою умовою якісної підготовки студентів до застосування інформаційних технологій у майбутній професійній діяльності є забезпечення зв’язку аудиторних і позааудиторних форм навчання, тому формування вмінь у майбутніх учителів застосовувати вказані технології не обмежувалось аудиторними заняттями.

Однією з форм формування професійних якостей майбутніх учителів фізичної культури під час вивчення курсу “Методика фізичного виховання школярів” є спецпрактикум, який проводиться в школі і забезпечує підготовку студентів до проведення уроків. Він є складовою навчального процесу, методичної підготовки майбутнього вчителя та пов’язує теоретичне

навчання студента з його практичною підготовкою до наступної роботи в школі. У процесі спецпрактикуму створюються реальні можливості для формування готовності студентів до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності.

На початковому етапі спецпрактикуму проходила психологічна підготовка студентів до діяльності із використанням вказаних технологій. При цьому формувались уявлення про майбутню роботу, навчальний процес з фізичного виховання школярів. Під час відвідування уроків фізичної культури студенти детально знайомилися зі специфікою роботи вчителя, методикою проведення уроків, визначали можливості застосування інформаційних технологій для оптимізації навчання.

На наступному етапі, під нашим керівництвом та керівництвом викладача, майбутні вчителі готувались і проводили фрагменти або уроки із застосуванням інформаційних технологій.

Підготовка студентів до уроку, що передбачав використання вказаних технологій, включала такі елементи: аналіз змісту навчального матеріалу, який повинні засвоїти учні; виокремлення навчального матеріалу, котрий можуть учні засвоїти із застосуванням інформаційних технологій; визначення місця та часу їх застосування; вивчення можливих варіантів застосування цих технологій на уроці з певної теми та вибір варіанта, який сприяв би найефективнішому засвоєнню учнями навчального матеріалу; підбір педагогічних програмних засобів відповідно до мети і змісту уроку, складання плану-конспекту уроку.

У процесі проходження спецпрактикуму студенти мали можливість використовувати практично всі засоби інформаційних технологій: комп'ютери, відеокамери, мультимедійний проектор, цифрові фотоапарати й ін.

Спостереження показали, що під час проведення уроків фізичної культури із застосуванням інформаційних технологій у студентів розвивалася позитивна мотивація до такої діяльності; формувались вміння вибирати ефективні шляхи застосування вказаних технологій у процесі фізичного виховання школярів, планувати та організовувати свою діяльність, яка передбачає використання цих технологій, долати перешкоди та труднощі, що виникали в роботі; розвивалися волевільні якості. В майбутніх учителів спостерігалась активність у діяльності із застосуванням інформаційних технологій, яка виражалась у виявленні особистої ініціативи, творчості, зацікавленні рівнем своєї професійної майстерності в галузі цих технологій та її зростання.

Підготовка майбутніх учителів до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності в процесі проходження спецпрактикуму передбачала відеозйомку фрагментів уроків. Це давало нам можливість детально аналізувати такі уроки, визначати й усувати помилки, які були допущені студентами. Ефективність процесу формування вмінь з інформаційних технологій під час проходження спецпрактикуму залежала від поєднання педагогічного контролю за діяльністю з використанням цих технологій, колективного аналізу такої діяльності студентів, їх самоконтролю, самоаналізу та самооцінки.

Викладання передбачених експериментальною програмою дисциплін формувало інформаційне середовище в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Таке середовище створювало сприятливе підґрунтя для формування позитивної мотивації студентів щодо застосування інформаційних технологій в майбутній професійній діяльності, для набуття міцних знань із вказаних технологій, формування практичних умінь і навичок застосовувати ці технології у процесі фізичного виховання школярів.

Отже, можна зробити наступні **висновки**:

1. Комп'ютеризація освіти вимагає підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання інформаційних технологій у наступній професійній діяльності.

2. Така підготовка може бути забезпечена в процесі викладання професійно-орієнтованих дисциплін, передусім “Педагогічні технології навчання” і “Методика фізичного виховання школярів”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. — М., 1995. — 208 с.
2. Педагогика: Учеб. пособие для студентов пед. вузов и пед. колледжей / Под ред. П.И. Пидкасистого. — М.: РПА, 1996. — 602 с.

3. Хоменко И. В. Информатика в гуманитарных классах // Информационные технологии в образовании: проблемы и перспективы: Материалы международной науч.-практ. Конференции, 15–16 мая. — М., 2000. — С. 93–96.
4. Шатров А., Цевенков Ю. Проблемы информатизации образования // Информатика и образование. — 1989. — № 5. — С. 3–9.

Володимир ОМЕЛЬЯНЕНКО

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ІНТЕРНЕТУ В БІОЛОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Впровадження інформаційних і комунікаційних технологій в навчальному процесі студентів факультету фізичного виховання сприятиме формуванню в них здоров'язберігаючої компетентності, підвищенню ефективності підготовки фахівця.

Підвищення ефективності вищої школи неможливе без зміни парадигми організації навчального процесу. На зміну традиційній освітній моделі, що базується на пріоритеті простого засвоєння і відтворення інформації, має прийти нова модель, головною метою якої — всебічний розвиток особистості. Одним із завдань модернізації навчального процесу є запровадження інноваційної (інтерактивної) моделі навчання з використанням сучасних комп'ютерних, інформаційних та комунікаційних технологій, нарощування дослідницького, експериментального потенціалу як основи підготовки фахівця [1].

Мета статті — обґрунтувати можливості використання ресурсів Інтернету для формування здоров'язберігаючої компетентності вчителя фізичної культури.

Завдання дослідження:

- 1) вивчити освітні можливості Інтернет;
- 2) визначити перспективи застосування інформаційних і комунікаційних технологій для формування здоров'язберігаючої компетентності майбутнього вчителя фізичної культури.

Сучасне суспільство називають інформаційним, оскільки інформація стала найважливішим ресурсом, що забезпечує прогрес людства. Накопичені величезні обсяги інформації в електронних базах даних швидко збільшуються. Створені комунікаційні мережі, котрі дозволяють отримувати і передавати будь-яку інформацію: текст, графіку, аудіо та відео записи. Майже в усіх сферах життя люди, організації, держави виступають як суб'єкти інформаційних відносин. В такому глобалізованому світі людина не може діяти максимально ефективно, підтримувати свою професійну компетентність без використання ресурсів Інтернету як джерела інформації і засобу її доведення до людини [1; 2].

Важливість використання нових інформаційних технологій в умовах інформаційного суспільства, зокрема для освітньої галузі, визначена Законом України “Про національну програму інформатизації” (1998), Концепцією Національної програми інформатизації (1998), Указом Президента України “Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні” (2000).

Проблемі оволодіння і використання технологіями пошуку і опрацювання необхідної інформації в Інтернеті, приділяється увага в Національній доктрині розвитку освіти в Україні, Концепції Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 роки. Заходи, передбачені цими документами, спрямовані на удосконалення національної системи освіти, серед них: підключення до мережі Інтернет навчальних закладів; створення освітніх порталів; навчання викладачів ВНЗ, студентів і вчителів шкіл інформаційно-комунікаційним технологіям [3; 4].

В умовах входження України в інформаційну стадію розвитку в наукових дослідженнях приділяється значна увага проблемі впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес навчальних закладів; використання освітніх можливостей Інтернету; дослідження особливостей функціонування порталних систем. Активно розробляються теоретико-методологічні засади дистанційної освіти. Поширюється досвід функціонування окремих освітніх сайтів [5].

Спеціалістами зазначається, що впровадження Інтернет-технологій в навчальний процес сприяє організації його інтерактивного спілкування зі спеціалістами; реалізації альтернативних шляхів отримання інформації; створенню умов для систематизації та узагальнення молодого